

ЗАТВЕРДЖУЮ

Президент державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Ксенія СЕМЕНОВА

2025 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (далі –КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кунца Станіслава Вікторовича на тему «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство: проблеми теорії і практики», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право»

ВИТЯГ

із протоколу № 11 розширеного засідання кафедри міжнародного та європейського права від 10 грудня 2025 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри міжнародного та європейського права:

Головуючий на засіданні – Немченко К.С., доктор філософії в галузі права, в.о. завідувача кафедри;

Бабін Б.В., д.ю.н., професор, професор кафедри;

Головатенко М.Ю., старший викладач кафедри;

Чистякова Ю.В., к.ю.н., старший викладач кафедри;

Жукорська Я.М., к.ю.н., доцент, декан факультету права та міжнародних відносин;

Волошин Ю.О., д.ю.н., професор, професор кафедри;

Замула А.Ю., к.ю.н., доцент, доцент кафедри;

Максимович Р.О., к.ю.н., доцент кафедри;

Нуруллаєв І.С.о., д.ю.н., професор, професор кафедри;

Пазюк А.В., д.ю.н., професор, професор кафедри;

Прощаєв В.В., д.ю.н., професор, професор кафедри;

Широкова-Мурараш О.Г., к.і.н., доцент, доцент кафедри.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Сапсай А.П., к.політ.н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій Факультету права та міжнародних відносин.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники з інших навчальних закладів:

Камінська Н.В., д.ю.н., професор, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права та права Європейського Союзу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

Серед присутніх 6 докторів юридичних наук, 5 кандидатів юридичних наук, 1 кандидат історичних наук, 1 кандидат політичних наук, 1 старший викладач.

Порядок денний:

Доповідь здобувача кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин Кунца Станіслава Вікторовича на тему: «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство: проблеми теорії і практики», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Науковий керівник – Прощаєв Володимир Володимирович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Тему дисертаційного дослідження «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство України: проблеми теорії та практики», затверджено на засіданні Вченої ради факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету 16 листопада 2023 року, протокол № 10.

Виступили:

Здобувач Кунца Станіслава Вікторовича ґрунтовно розкрив актуальність досліджуваної проблематики, чітко сформулював мету, основні завдання, обґрунтував використані методологічні підходи та методи дослідження. Було окреслено об'єкт і предмет наукового пошуку, представлено ключові наукові результати та положення, винесені на захист. Також доповідач акцентував увагу на теоретичній та практичній значущості дисертаційної роботи та поінформував про реалізацію отриманих результатів у практичній діяльності.

У дисертації проведено всебічне наукове дослідження міжнародно-правових стандартів забезпечення права людини на освіту та механізмів їх імплементації у національний правопорядок України. В дисертаційній роботі комплексно досліджено феномен права на освіту в сучасній системі міжнародного права, розкрито його зміст, структуру, складові, взаємозалежність матеріальних, процедурних і інституційних гарантій, а також визначено місце та роль

міжнародних стандартів у формуванні державної політики у сфері освіти. Отримані результати дослідження забезпечили не лише теоретичне узагальнення наявних підходів, але й дозволили сформувати власне бачення імплементаційних механізмів, що відповідають реаліям України, зокрема умовам воєнного стану, трансформації державного управління, децентралізації, цифровізації та стратегічного курсу на європейську інтеграцію.

Здійснений аналіз міжнародно-правових актів – від універсальних договорів ООН та конвенцій ЮНЕСКО до регіональних стандартів Ради Європи, рішень ЄСПЛ і документів Європейського Союзу – дав змогу систематизувати міжнародний фундамент права на освіту як багаторівневу нормативну систему. Уточнено, що міжнародні стандарти функціонують у трьох взаємопов'язаних площинах: як матеріальні гарантії (доступність, прийнятність, якість, адаптивність, недискримінація, автономія), як процедурні вимоги (прозорість, підзвітність, ефективні засоби правового захисту, участь здобувачів), а також як інституційні механізми контролю та оцінювання (моніторингові органи, судові інституції, квазісудові процедури, системи акредитації та якості освіти). Саме таке триєдине трактування дозволило розглядати міжнародні стандарти не як абстрактні декларації, а як чітко структуровану систему з вимірюваними очікуваннями щодо поведінки держави.

У роботі проаналізовано співвідношення міжнародних норм і українського законодавства. Доведено, що Україна використовує змішану модель імплементації, у якій міжнародний договір має пріоритет, але його практичне застосування потребує деталізації через внутрішні процедури, судову інтерпретацію та інституційну адаптацію. Значну увагу приділено аналізу практики Європейського суду з прав людини як ключового джерела конкретизації змісту права на освіту. Виявлено, що судова практика – це не додатковий матеріал, а фактичний канал імплементації, який задає межі дискреції держави, визначає стандарти недискримінації, формує критерії пропорційності обмежень, а також створює орієнтири для національних судів та органів публічної адміністрації.

На основі порівняльного аналізу зарубіжного досвіду окреслено, що ефективні моделі впровадження міжнародних стандартів зазвичай поєднують кілька елементів: нормативну транспозицію, адміністративні процедури, зміцнення інституційної спроможності, незалежний моніторинг, прозору систему якості, участь здобувачів освіти та наявність судових і квазісудових механізмів захисту. Це стало підґрунтям для формування власних пропозицій щодо вдосконалення української моделі.

Особливу увагу у дослідженні приділено вивченню впливу війни на реалізацію міжнародних стандартів. Показано, що воєнний стан не скасовує права на освіту, а лише трансформує його реалізацію, вимагаючи від держави спеціальних підходів: забезпечення безперервності навчання в умовах переміщення, дистанційних форматів, тимчасових окупацій, руйнування інфраструктури, втрати документів чи навчальних результатів. Міжнародні стандарти, зокрема стандарти

гуманітарного права, визначають мінімальний обсяг зобов'язань держави щодо захисту дітей і молоді, недискримінації та доступу до освіти за будь-яких умов. Здійснений аналіз дозволив сформулювати практичні орієнтири для відновлення й модернізації системи освіти України у повоєнний період.

Обґрунтовано необхідність інтеграції правозахисного підходу у всі етапи освітньої політики. Уточнено, що право на освіту має бути забезпечене не лише у формально-декларативному вигляді, але й у вимірі реальних можливостей. Національна політика має спиратися на принципи рівного доступу, якості, прозорості, підзвітності та участі. Встановлено, що забезпечення цих принципів потребує єдиного підходу до нормативних актів, фінансування, цифрових рішень, інклюзії, інституційної взаємодії між центральними та місцевими органами влади, а також між державою та закладами освіти.

Важливим елементом дослідження стала розробка узагальненої моделі імплементації міжнародних стандартів. Це не просто механістичне перенесення норм у національне законодавство, а складний багаторівневий процес, який передбачає адаптацію інституцій, трансформацію управлінських підходів, підвищення кваліфікації персоналу, удосконалення судової практики, формування механізмів моніторингу, оцінювання ефективності та корекції політики. Доведено, що ефективна імплементація – це не разовий акт, а циклічний процес, що потребує постійної актуалізації та перегляду.

Здобувачу були поставлені такі запитання:

1. Волошин Ю.О., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: У чому полягає наукова новизна Вашого дослідження?

Відповідь: Дякую за запитання!

Наукова новизна полягає у формуванні цілісної моделі міжнародного стандарту права на освіту як триєдиної системи матеріальних, процедурних та інституційних гарантій. Уперше запропоновано алгоритм застосування тесту пропорційності до обмежень права на освіту, а також рамку HRIA — оцінки впливу рішень на реалізацію права на освіту. Удосконалено класифікацію каналів імплементації міжнародних стандартів та підходи до оцінювання якості освіти через правозахисні індикатори. Набули розвитку підходи до інклюзії, цифровізації та меж дискреції держави під час війни.

2. Волошин Ю.О., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Який основний науковий результат Ви вважаєте найважливішим?

Відповідь: Дякую за запитання!

Найважливішим результатом я вважаю розробку інтегрованої моделі імплементації міжнародних стандартів. Вона дозволяє перейти від формального визнання міжнародних норм до їх реальної дії через процедури, інституції, судову

практику та механізми якості освіти. Така модель робить право на освіту не декларативним, а практично захищеним у всіх типах ситуацій, включно з воєнним станом.

3. Бабін Б.В., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Які основні проблеми імплементації міжнародних стандартів Ви виявили в Україні?

Відповідь: Дякую за запитання!

Ключові проблеми – фрагментація нормативної бази, відсутність єдиного понятійного апарату, слабка процесуалізація прав учасників освітнього процесу, нерівномірний доступ до освіти між регіонами, недостатній рівень цифрової доступності, обмежена інтеграція міжнародної судової практики в рішення національних судів, а також брак ефективних механізмів недискримінації та інклюзії. В умовах війни ці проблеми лише загострюються.

4. Бабін Б.В., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: У чому полягає практичне значення Вашої дисертації?

Відповідь: Дякую за запитання!

Практичне значення полягає у можливості використання розроблених моделей і рекомендацій у нормотворчості, урядових політиках, роботі органів акредитації, судовій практиці та в управлінні закладами освіти. Рамка HRIA, тест пропорційності, індикатори доступу та якості можуть стати частиною процедур оцінювання та контролю. Крім того, запропоновані рішення придатні для повоєнного відновлення системи освіти.

5. Максимович Р.О., к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Чому право на освіту потребує міжнародних стандартів, якщо є національне законодавство?

Відповідь: Дякую за запитання!

Міжнародні стандарти виконують функції мінімальної гарантії, зовнішнього контролю, орієнтира для судової практики та захисту від деградації прав. Вони забезпечують уніфікованість підходів, враховують міжнародний досвід та дозволяють уникати дискримінації і нерівностей. У випадку конфлікту або прогалини міжнародні норми сприяють вирівнюванню рівня гарантій та захищають вразливі групи.

6. Максимович Р.О., к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Чому Ви вважаєте, що судова практика є важливим елементом імплементації стандартів?

Відповідь: Дякую за запитання!

Тому що саме суди конкретизують зміст норм, визначають межі дискреції держави, оцінюють пропорційність обмежень і формують практику, яка стає

обов'язковою для всіх суб'єктів. Судова практика — це фактичний інструмент переведення міжнародних норм у практичні правила поведінки. Без судової інтеграції міжнародні стандарти залишаються деклараціями.

7. Немченко К.С., доктор філософії у галузі права, в.о. завідувача кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Як війна вплинула на реалізацію міжнародних стандартів права на освіту?

Відповідь: Дякую за запитання!

Війна створила системні загрози безпеці здобувачів, інфраструктурі та доступності освіти. Але міжнародні стандарти залишаються чинними навіть у надзвичайних умовах. Вони визначають мінімальні гарантії, зокрема безперервність навчання, пріоритет захисту дітей, недискримінацію ВПО та осіб з інвалідністю, гнучкі форми навчання, механізми взаємного визнання результатів. Моя дисертація пропонує моделі, як забезпечувати ці гарантії під час війни та у процесі відновлення.

8. Немченко К.С., доктор філософії у галузі права, в.о. завідувача кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Запитання: Який Ваш загальний висновок щодо сучасного стану імплементації міжнародних стандартів в Україні?

Відповідь: Дякую за запитання!

Україна визнала міжнародні стандарти, але їх імплементація залишається фрагментованою та нерівномірною. Є прогрес у законодавстві, але недостатньо чітких процедур, інституційної спроможності й системного судового застосування міжнародних норм. Моя робота показує, що перехід до результативної імплементації можливий лише за умови комплексного підходу — поєднання нормативних змін, незалежного моніторингу, інклюзії, цифровізації та практичної інтеграції міжнародної судової практики. Це критично важливо для повоєнного відновлення і євроінтеграції України.

Висновок наукового керівника.

Прощаєв Володимир Володимирович, д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

У сучасному міжнародному праві питання міжнародних стандартів забезпечення права на освіту та їх імплементації у національне законодавство набуло надзвичайної актуальності, оскільки глобалізація, світові та локальні міграційні процеси висувають нові виклики до існуючої системи правових гарантій. Порушення основоположних прав і свобод цивільного населення, політично вмотивоване насильство, масові переміщення осіб, обмеження доступу до правосуддя вимагають не лише правової оцінки, а й вироблення ефективних механізмів реагування. У цьому контексті обрана тема дисертаційного дослідження Кунца С.В. є не лише науково значущою, а й критично важливою для забезпечення гуманності міжнародних відносин у сучасному світі.

Концептуальна модель дисертації ґрунтується на інтегративному підході, який поєднує доктринальні розробки міжнародного права, міжнародні правові акти, дослідження в галузі прав людини та сучасні теорії захисту вразливих категорій населення. Автор зосереджується на практичному застосуванні міжнародно-правових стандартів, критично оцінює чинні конвенційні механізми, як-от Лісабонська конвенція та додаткові протоколи до них, а також функціонування ЄСПЛ, МКС, МКЧХ, системи ООН у гарантуванні права на освіту. Дисертація також включає аналіз проблем імплементації міжнародних норм у національну правову систему України, звертаючи увагу на правові прогалини, колізії та необхідність адаптації правозастосовної практики до вимог міжнародного права.

Структура дисертаційної роботи є логічно впорядкованою і послідовною: вступ, три змістовні розділи, які висвітлюють основні напрями дослідження — методологічні та теоретичні засади міжнародного правового захисту прав людини під час війни, огляд міжнародних стандартів і практики їх реалізації, а також особливості застосування цих стандартів у національному контексті з урахуванням досвіду України. Кожен розділ органічно доповнює інші, створюючи єдину цілісну систему наукового аналізу, що дозволяє комплексно оцінити стан та перспективи правового захисту осіб у конфліктних умовах.

У роботі здійснено комплексне дослідження багаторівневої системи міжнародних стандартів у сфері освіти — від універсальних документів ООН та ЮНЕСКО до регіональних механізмів Ради Європи, права ЄС та прецедентної практики ЄСПЛ. Автор глибоко і переконливо показує взаємозв'язок між міжнародними зобов'язаннями держави та особливостями функціонування української правової системи, виокремлює проблемні аспекти національного механізму імплементації норм, пропонує конкретні шляхи їх удосконалення.

Особливої уваги заслуговує аналіз впливу умов воєнного стану на реалізацію права на освіту в Україні. Автор не лише відзначає складність викликів, що постали перед державою, а й формує аргументовані пропозиції щодо адаптації правового регулювання, удосконалення процедур визнання кваліфікацій, забезпечення доступності освіти для внутрішньо переміщених осіб, дітей із ТОТ та інших вразливих груп. Ці пропозиції мають реальну практичну цінність і можуть бути використані в діяльності державних органів та освітніх інституцій.

Під час роботи над дисертацією Кунц С.В. проявив високу дослідницьку культуру, наукову сумлінність, здатність до самостійного критичного мислення та ретельного опрацювання значного масиву міжнародних актів, порівняльно-правових матеріалів і судової практики. Автор відповідально ставився до зауважень, уважно враховував рекомендації та успішно інтегрував їх у зміст дисертації. Він продемонстрував тверде розуміння сучасної доктрини міжнародного права, зокрема в сфері прав людини та міжнародного співробітництва у галузі освіти.

Таким чином, дисертаційне дослідження Кунца Станіслава Вікторовича є завершеною самостійною науковою роботою, що повністю відповідає критеріям

актуальності, наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, логічної структурованості та методологічної коректності. Результати дослідження становлять вагомий внесок у розвиток міжнародного права у сфері забезпечення права на освіту та можуть бути використані для вдосконалення механізмів імплементації міжнародних стандартів в українське законодавство, формування державної освітньої політики та післявоєнного відновлення освітньої системи України.

Дисертація відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, а також критеріям, викладеним у пп. 6–9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради», затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (у редакції постанови від 19.05.2023 № 502) та від 12.01.2022 № 44.

Обговорення дисертаційного дослідження.

Волошин Ю.О., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Мені приємно взяти участь в обговоренні дисертаційної роботи Кунца Станіслава Вікторовича, присвяченої дослідженню міжнародних стандартів забезпечення права на освіту та їх імплементації у національне законодавство. Це ґрунтовне й актуальне дослідження, яке робить вагомий внесок у розвиток сучасної міжнародно-правової науки.

Робота вирізняється високим науковим рівнем, системним підходом та комплексним аналізом проблематики. Автор глибоко досліджує співвідношення норм міжнародного на освіту та його застосування, розкриваючи особливості їх взаємодії у світовій та національній практиці. Концептуальна модель правового захисту особи, сформульована у дисертації, свідчить про вміння інтегрувати теоретичні засади з практичними викликами сьогодення.

Варто відзначити, що дисертація повністю відповідає вимогам, які висуваються до наукових досліджень такого рівня. Опубліковані автором праці в наукових виданнях підтверджують актуальність та практичну значущість отриманих результатів.

Вважаю, що дисертаційна робота заслуговує на високу оцінку і рекомендую її до захисту за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Нуруллаєв І.С., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Наукове дослідження Кунца Станіслава Вікторовича охоплює широкий спектр надзвичайно актуальних проблем теорії та практики застосування міжнародних стандартів забезпечення права на освіту та їх імплементації у національне законодавство. Автор вміло поєднала норми міжнародного гуманітарного права та права прав людини, комплексно проаналізувавши міжнародні й національні механізми правового реагування на порушення.

Дисертація вирізняється глибиною, послідовністю викладу та структурованістю. Важливо, що всі наукові завдання сформульовані чітко й аргументовано, а викладені у роботі пропозиції базуються на ґрунтовному аналізі джерел та практики.

Кунцом С.В. опубліковано належну кількість наукових праць, що підтверджує його активну участь у науковій спільноті. Отримані результати мають наукову новизну, теоретичну і практичну цінність, зокрема в контексті вдосконалення правового механізму захисту прав людини в умовах війни.

Робота заслуговує на позитивну оцінку і, безумовно, має бути рекомендована до захисту.

Немченко К.С., доктор філософії у галузі права, в.о. завідувача кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Дисертація Кунца Станіслава Вікторовича є комплексним науковим дослідженням, що стосується важливої сфери міжнародного права – норм права на освіту та їхнього застосування. Автор здійснив міждисциплінарний аналіз міжнародних механізмів, нормативної бази та правозастосовної практики в цій галузі.

Робота має чітку логічну структуру, в якій вдало поєднано теоретичні засади з практичними аспектами. Особливу увагу приділено питанням імплементації міжнародного гуманітарного права в національне законодавство України. Аргументація автора є переконливою, а висновки – обґрунтованими.

Належна кількість публікацій, у тому числі у фахових виданнях, засвідчує високий рівень наукової активності дисертантки. Дослідження має не лише теоретичне, але й значне практичне значення для удосконалення національного та міжнародного законодавства у сфері захисту прав людини.

Враховуючи вищезазначене, підтримую дисертацію та рекомендую її до захисту.

Бабін Б.В., д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права КАІ.

Дисертаційне дослідження Кунца Станіслава Вікторовича є надзвичайно актуальним з огляду на сучасні глобальні виклики, зокрема повномасштабні збройні конфлікти та системні порушення прав людини. У роботі глибоко розкрито проблему дотримання міжнародних стандартів забезпечення права на освіту та їх імплементації у національне законодавство в умовах війни.

Автор запропонував інноваційний підхід до аналізу взаємодії норм права на освіту та його застосування, сформулював модель комплексного правового режиму захисту особи під час воєнних конфліктів. Важливим внеском є окреслення типології порушень прав людини та інструментів реагування на них.

Дисертація є ґрунтовною за змістом, має логічну структуру та високу наукову якість. Автором проведено значну роботу, що підтверджується відповідним рівнем публікацій і участю у наукових заходах. Запропоновані висновки та рекомендації мають цінність для як науки, так і практики.

Підтримую представлену роботу та вважаю, що Кунц Станіслав Вікторович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 293 «Міжнародне право».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство: проблеми теорії і практики», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право»

Актуальність теми дослідження та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт. Право на освіту є одним з фундаментальних прав людини, визнаних міжнародним співтовариством як передумова розвитку особистості, сталого суспільного поступу та ефективного функціонування демократичної держави. У сучасних умовах глобальних трансформацій, цифровізації, зростання міжнародної мобільності, а також поглиблення міжнародної інтеграції в освітній сфері, питання відповідності національних систем освіти міжнародним стандартам набуває першочергового значення. Особливої актуальності обрана тема набуває в умовах повномасштабної збройної агресії проти України, яка спричинила масові порушення доступності освіти, зміну форматів навчання, переміщення мільйонів осіб, руйнування закладів освіти й необхідність адаптації нормативних механізмів захисту прав людини до надзвичайних обставин.

Зростає потреба у системній імплементації міжнародно-правових стандартів – універсальних (ООН, ЮНЕСКО), регіональних (Рада Європи, ЄС), а також практики Європейського суду з прав людини – у національну освітню політику. Враховуючи набуття Україною статусу країни-кандидата на вступ до ЄС, вимоги Болонського процесу, оновлені підходи до забезпечення якості та взаємного визнання кваліфікацій, постає потреба глибоко оцінити відповідність українського законодавства міжнародним стандартам і виявити прогалини, що перешкоджають ефективній реалізації права на освіту.

Актуальність теми зумовлена також зміною парадигми міжнародного регулювання у сфері освіти: розвитком європейського освітнього простору, розширенням співпраці університетів, підвищенням ролі міжнародних інституцій у виробленні стандартів, а також необхідністю забезпечити доступність, якість, прийнятність та адаптивність освіти в умовах війни, поствоєнного відновлення та соціально-економічних змін.

Тематика дослідження тісно пов'язана з державною освітньою та правовою політикою України, зокрема стратегічними документами – Національною стратегією у сфері прав людини, Стратегією євроінтеграції, Стратегією відновлення освіти України, Державною програмою реформування освіти в умовах цифрової

трансформації. Дисертація також узгоджується з міжнародними зобов'язаннями України в межах ООН, Ради Європи, ЄС та з вимогами щодо гармонізації законодавства відповідно до Угоди про асоціацію.

Таким чином, обрана тема є науково значущою та практично необхідною, оскільки відповідає ключовим викликам у сфері забезпечення права на освіту в умовах війни, інтеграції до європейського освітнього простору та модернізації механізмів правового регулювання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ на тему «Міжнародні стандарти міжнародних організацій та їх імплементація державами-членами» (номер державної реєстрації 69-2021/150106), а також міжвідомчих дослідницьких ініціатив, зокрема: «Міжнародно-правові аспекти забезпечення прав людини в умовах сучасних глобальних викликів» (номер державної реєстрації 0121U108745); «Механізми реалізації міжнародного гуманітарного права в умовах збройного конфлікту» (номер державної реєстрації 0120U104238); «Адаптація правової системи України до стандартів міжнародного права в умовах воєнного стану» (номер державної реєстрації 0123U101622). Таким чином, тематика дисертації повністю узгоджується з пріоритетними напрямками науково-дослідної діяльності факультету та державної політики у сфері інтеграції України до Європейського Союзу.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є визначення міжнародних стандартів забезпечення права на освіту, аналіз їх імплементації у правову систему України та розробка пропозицій щодо удосконалення законодавчих і практичних механізмів у цій сфері.

Для досягнення цієї мети автор поставив такі наукові завдання:

- проаналізувати та дослідити поняття, зміст та сутність міжнародно-правових стандартів забезпечення права на освіту;
- систематизувати міжнародно-правові акти, що регламентують право на освіту, та визначити їх основні стандарти;
- структурувати основоположні міжнародно-правові принципи в галузі права людини на освіту;
- дослідити практику органів ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи та ЄС та визначити їх роль у створенні системи міжнародних стандартів у сфері права на освіту;
- розглянути особливості імплементації міжнародних стандартів у законодавство України;
- дослідити та структурувати сучасні форми та механізми міждержавної співпраці у сфері освіти;
- сформулювати пропозиції щодо удосконалення національної правової системи у сфері освіти.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини,

що виникають у процесі реалізації права на освіту відповідно до міжнародних стандартів та імплементаційного механізму у національній правопорядок. Предметом дослідження є міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та механізми їх імплементації в українське законодавство.

Методи дослідження:

Методологічною основою дослідження є сукупність загально-наукових та спеціально-наукових методів наукового пізнання, застосування яких зумовлене метою, завданнями, специфікою предмету й об'єкту дослідження. Методологічна основа дисертації базується на поєднанні теорії міжнародного права, доктрини прав людини, концепцій соціальної держави та сучасних підходів до освітньої політики. Використано наукові праці українських і зарубіжних вчених у сфері міжнародного права, конституційного права, права ЄС, освітнього права та прав людини та ін.

У дисертації використано комплекс загальнонаукових та спеціально-правових методів:

– діалектичний – для з'ясування сутності, змісту, генезису, подальшого розвитку міжнародних стандартів як категорії та як модельної правової норми для подальшої імплементації у національні правопорядки;

– історико-правовий – для визначення певних історичних умов виникнення та закономірностей розвитку, аналізу еволюції права на освіту, появи історичного моменту та передумов для формування міжнародно-правового стандарту права на освіту ;

– порівняльно-правовий – важливий теоретичний та практичний метод для розуміння формування національних моделей та механізмів імплементації міжнародно-правових стандартів у національні правопорядки, політико-правових умов та історичних форм міждержавних інтеграційних процесів при яких відбувається механізм імплементації міжнародно-правових стандартів;

– системний підхід – визначає праксеологічну основу для розуміння системних процесів взаємодії правових систем (міжнародного права та внутрішньодержавного права) для визначення цінності взаємозв'язку міжнародних та національних механізмів в сучасній глобалізаційній парадигмі;

– формально-юридичний – головний інструментарій дослідження та використання широкого спектру правових джерел та нормативно-правових актів міжнародного права та національного права;

– метод моделювання та прогнозування – широкий спектр методів та методик щодо моделювання та прогнозування стану та розвитку соціальних явищ, їх проектного правового регулювання та визначення критеріїв ефективності та результативності правового регулювання.

Робота спирається на міждисциплінарний підхід розуміння розвитку суспільних явищ, та поєднує наукові положення та досягнення юридичної науки, соціології освіти, політології, філософії права.

Наукова новизна. Наукова новизна дисертації Кунца С.В. полягає у комплексному аналізі міжнародних стандартів забезпечення права на освіту та

обґрунтуванні моделі їх імплементації в законодавство України, з урахуванням сучасних викликів та умов воєнного стану.

Уперше:

- запропоновано цілісну модель міжнародних стандартів забезпечення права на освіту як багаторівневої системи (універсальний, регіональний, секторальний, інституційний рівні);
- сформульовано концептуальний підхід до імплементації стандартів, що поєднує правові, інституційні та процедурні механізми;
- обґрунтовано вплив воєнного стану на реалізацію права на освіту через призму міжнародних зобов'язань України;
- визначено категорії вразливих суб'єктів (ВПО, діти з ТОТ, учасники бойових дій), яким міжнародні стандарти гарантують підвищений рівень захисту.

Удосконалено:

- підхід до класифікації міжнародно-правових джерел у сфері освіти;
- тлумачення критеріїв доступності, прийнятності, адаптивності та якості освіти у світлі міжнародних актів;
- аналіз механізмів визнання іноземних кваліфікацій відповідно до Лісабонської конвенції;
- правову інтерпретацію прецедентів ЄСПЛ щодо реалізації права на освіту.

Подальший розвиток дістали:

- доктринальні підходи до взаємодії міжнародних і національних стандартів у сфері освіти;
- теорія імплементації міжнародно-правових норм у контексті євроінтеграції;
- наукове розуміння ролі міжнародних організацій у формуванні глобальної освітньої політики.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень. Результати дослідження підтверджуються:

- чіткою структурою дисертації та логічністю переходів між розділами;
- широкою джерельною базою: акти ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи, ЄС, рішення ЄСПЛ, наукові праці українських і зарубіжних авторів;
- коректним застосуванням понятійно-категоріального апарату;
- використанням порівняльно-правового, інституційного та системного аналізу;
- аргументованістю практичних пропозицій.

Теоретичне значення. Дисертація має значний теоретичний внесок у розвиток науки міжнародного права, зокрема:

- систематизує підходи до визначення міжнародних стандартів у сфері освіти;
- розкриває механізми їх формування на глобальному й регіональному рівнях;
- демонструє взаємозв'язок між міжнародними стандартами та внутрішнім правом України;
- пропонує концептуальну модель імплементації, що може бути використана

у подальших дослідженнях.

Практичне значення та використання результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що правовий аналіз, який містить дисертація, основні положення та висновки відображають становлення і розвиток сучасного міжнародного співробітництва у сфері освіти. Зроблені висновки можуть бути використані для:

- удосконалення законодавства України у сфері освіти з урахуванням міжнародних стандартів;
- формування державних програм післявоєнного відновлення та інтеграції освітньої системи України у європейський простір;
- діяльності міжнародних і національних правозахисних організацій, що працюють у сфері захисту права на освіту;
- розробки методичних рекомендацій і програм підвищення кваліфікації педагогічних та управлінських кадрів.

Необхідно вирізнити такі аспекти застосування результатів дисертації:

- науково-дослідний – дисертація вперше у вітчизняній науці міжнародного права пропонує системний аналіз міжнародних стандартів права на освіту в умовах воєнного стану та європейської інтеграції;
- науково-освітній – матеріали дисертації застосовуються при викладанні навчальних дисциплін «Міжнародне гуманітарне право», «Міжнародно-правові механізми захисту прав людини», «Право міжнародної безпеки» в КАІ (акт про впровадження від 21.11.2025);
- науково-методичний – для вдосконалення навчальних програм і підручників з міжнародного публічного права, прав людини та освітнього права;
- практичний – результати дослідження використано в діяльності ТОВ «МАНІМАМА» (довідка про впровадження від 28.10.2025);
- інформаційно-аналітичний – у поширенні знань про міжнародно-правові стандарти освіти та їх застосування в умовах воєнного і післявоєнного періоду.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею Кунца С.В. Усі висновки, пропозиції та аналітичні моделі розроблені автором особисто. Залучені ідеї інших науковців мають належні посилання та використовуються для обґрунтування авторських положень.

Апробація результатів дослідження та публікації. Основні теоретичні положення, висновки та пропозиції, що містяться в дисертації, були обговорені й схвалені на засіданнях кафедри міжнародного та європейського права Київського авіаційного інституту, а також оприлюднені на: міжнародній конференції *Modern Achievements in Legal Science and Practice* (Латвія, 2024-2025); «Права людини та публічне врядування» (м. Чернівці, 2025).

Публікації. Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження було висвітлено автором у 6 публікаціях, серед яких: 3 статті – у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України;

З публікації – у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації
Статті у фахових виданнях України

1. Кунц С.В. Поняття, зміст та сутність категорії «міжнародно-правові стандарти забезпечення права людини на освіту». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 740-743. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/179.
2. Кунц С.В. Міжнародні стандарти забезпечення права людини на освіту: аналіз ключових міжнародних джерел. *Право і суспільство*. 2025. № 2. С. 537-544. DOI: 10.32842/2078-3736/2025.2.73.
3. Кунц С.В. Керівні міжнародно-правові принципи в галузі права людини на освіту. *Правові новели*. 2025. №25. С. 147-154. DOI: 10.32782/ln.2025.25.19.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Кунц С.В. Роль міжнародних організацій у створенні системи міжнародних стандартів у сфері освіти. *Modern Achievements in Legal Science and Practice (March 19-20, 2025. Riga, the Republic of Latvia) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. P. 209-211. DOI: 10.30525/978-9934-26-558-7-55.*
2. Кунц С.В. Поняття, зміст, сутність та правове забезпечення інклюзивності в освіті. *International scientific conference “Theoretical foundations of law, public management and practice of their application”: conference proceedings (December 25-26, 2024. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. P.333-338. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/558/16855/35742-1>.*
3. Кунц С.В. Поняття та сутність міжнародно-правових стандартів забезпечення права на освіту. *Права людини та публічне врядування: матеріали VIII Міжнародного правничого форуму, м. Чернівці, 30 травня 2025 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С.504-507. DOI: 10.36059/978-966-397-501-6-134*

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 215 сторінок, із них – 203 сторінки основного тексту. Список використаних джерел налічує 161 найменувань.

Оцінки мови та стилю дисертації. Текст дисертації написаний чіткою, грамотною мовою, виклад матеріалу логічний і послідовний. Дослідження представлено у відповідності з нормами наукового стилю. Оформлення роботи відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України.

Характеристика особистості здобувача. Під час роботи над дисертацією

Станіслав Кунц показав себе як ініціативний і креативний дослідник, який вміє самостійно виконувати складні наукові й практичні завдання на високому рівні. Він добре володіє сучасними методологіями аналізу та має ґрунтовну теоретичну і практичну базу.

Відповідність принципам академічної доброчесності.

Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

Рецензенти рекомендують: відповідно до пп. 15-16 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова спеціалізованої вченої ради:

Волошин Юрій Олексійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Рецензенти:

Максимович Роман Олегович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Замула Аліна Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Офіційні опоненти:

Смирнова Ксенія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Хохлова Ірина Валеріївна, кандидата юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського національного університету.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача Кунца Станіслава Вікторовича (зокрема, не є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Кунца Станіслава Вікторовича і повноти публікації основних результатів дослідження.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кунца С.В. на тему «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство: проблеми теорії і практики».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Кунца Станіслава Вікторовича відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу на тему «Міжнародні стандарти забезпечення права на освіту та їх імплементація у національне законодавство: Проблеми теорії і практики», подану Кунцом Станіславом Вікторовичем на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 293 «Міжнародне право», до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

4. Рекомендувати Вченій раді затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою спеціалізованої вченої ради:

Волошина Юрія Олексійовича, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Рецензентами:

Максимовича Романа Оллеговича, кандидата юридичних наук, доцента кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Замулу Аліну Юріївну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри міжнародного та європейського права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Офіційними опонентами:

Смирнову Ксенію Володимирівну, доктора юридичних наук, професора, проректора з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Хохлову Ірину Валеріївну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського

національного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Кунца Станіслава Вікторовича:

«за» – 14

«проти» – немає

«утримались» – немає.

Головуючий на засіданні:

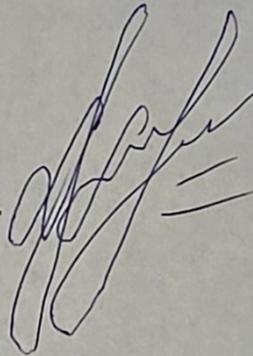
в.о. завідувача кафедри міжнародного та європейського права КАІ,
доктор філософії у галузі права

Костянтин НЕМЧЕНКО

Секретар засідання:

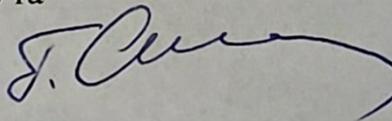
доцент кафедри міжнародного та європейського права КАІ, кандидат юридичних наук, доцент

Аліна ЗАМУЛА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукових досліджень та трансферу технологій КАІ,
доктор технічних наук, професор

Сергій ГНАТЮК